

1. ความสำคัญของเรื่อง

องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงคมนาคมอยู่ในประเภทที่ให้บริการด้านสาธารณูปโภค ด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าโทรศัพท์เป็นสิ่งจำเป็น มีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจและการค้า ช่วยส่งเสริมและเป็นปัจจัยอำนวยความสะดวกทางด้านการเศรษฐกิจและสังคม จะเห็นว่าการให้บริการติดตั้งโทรศัพท์ การบำรุงรักษาสาย การซ่อมเครื่องโทรศัพท์ และการขยายกิจการตามโครงการต่าง ๆ ขององค์การโทรศัพท์ ฯ จะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ก็จะต้องได้รับการสนับสนุนด้านพัสดุที่ดี โดยทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความมั่นใจว่าเขาจะมีพัสดุใช้เมื่อต้องการอย่างเพียงพอ แต่ก็ไม่มากจนเกินไป

แต่ในปัจจุบันนี้ การจัดการพัสดุขององค์การโทรศัพท์ ฯ ยังไม่ได้อยู่ในระดับที่จะกล่าวได้ว่า ผู้ใช้พัสดุมั่นใจที่จะได้รับพัสดุเมื่อส่งใบเบิกไปเบิกที่คลังพัสดุ ซึ่งจะได้ข้อสังเกตจากลักษณะการ เบิก คือ เมื่อทางหน่วยงานที่ใช้พัสดุทราบว่า มีพัสดุที่คลัง หน่วยงานต่าง ๆ จะพยายาม เบิกมาเก็บไว้ก่อน เพื่อให้มั่นใจว่าหน่วยงานของตนจะมีพัสดุใช้เมื่อต้องการ แม้แตงงานตามโครงการที่วางไว้บางครั้งก็เกิดความล่าช้ากว่ากำหนด เนื่องจากพัสดุขาดมือ การจัดหาพัสดุมานำเก็บไว้มากเกินไปก็เป็นการจัดการพัสดุที่ไม่ดี เพราะเป็นภาระในการเก็บรักษา หรือทำให้พัสดุนั้นเสื่อมคุณภาพ เป็นการทำให้เกิดความสูญเสีย ดังนั้นการมีพัสดุดำรองคลังในปริมาณที่เหมาะสม ย่อมทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด

ผู้เขียนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญข้อนี้ จึงได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ระบบควบคุมพัสดุดังกล่าวขององค์การโทรศัพท์ ฯ เพื่อจะได้ทราบปัญหาและเสนอวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้น

การดำเนินงานเกี่ยวกับการควบคุมพัสดุคงคลังนั้นเกี่ยวข้องกับการจัดหา การทำบัญชีรับ-จ่ายที่ถูกต้อง การเก็บรักษาที่ดีสะดวกในการเบิก-จ่าย และการหาวิธีที่ดีที่สุดเพื่อช่วยในการตัดสินใจว่า เมื่อไรจึงควรที่จะซื้อ และควรที่จะซื้อครั้งละจำนวนเท่าใด ในการคาดคะเนความต้องการที่ดีหรือในการที่จะทราบว่า ควรจะซื้อเมื่อใด, ควรซื้อจำนวนเท่าใดโดยมองต่ออายุประสพการณ์ที่ผ่านมา, ข้อมูลสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับความต้องการใช้พัสดุ, การซื้อพัสดุ, การจัดทำบัญชีคุมพัสดุที่ถูกต้อง, และการรายงานเกี่ยวกับสถานะการใช้พัสดุ พักคงเหลือที่ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์

คอมพิวเตอร์ (Computer) เป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวแล้วข้างต้นเพราะมีความรวดเร็ว ถูกต้องทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้นควรที่จะใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจและวางแผนเกี่ยวกับการควบคุมพัสดุคงคลัง เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว

2. ประวัติกิจการโทรศัพท์ในประเทศไทย

ในหนังสือเรื่องประวัติกิจการโทรศัพท์โดยย่อ ซึ่งจัดทำโดยหน่วยวิจัยกองเศรษฐกิจและสถิติ ใ้กล่าวถึงการเริ่มมีโทรศัพท์ใช้ครั้งแรกในประเทศไทย ความตอนหนึ่งว่า

ประเทศไทยมีโทรศัพท์ใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2424 โดยทางราชการ กระทรวงกลาโหม ซึ่งในขณะนั้นเรียกว่า "กรมกลาโหม" ความมุ่งหมายในขณะนั้นก็เพียงแต่จะใช้ในการแจ้งข่าวเรือเข้าและออกที่จังหวัดสมุทรปราการให้ทางกรุงเทพฯ เท่านั้น โทรศัพท์ตั้งที่กรุงเทพฯ 1 เครื่อง และที่จังหวัดสมุทรปราการ 1 เครื่อง ใช้พูดติดต่อกันโดยทางสายโทรเลขซึ่งมีอยู่แล้วในขณะนั้น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2429 กรมไปรษณีย์โทรเลขได้รับเอางานโทรศัพท์เข้ามาจัดทำและไ้ขยายโครงการออกไป โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เช่าใช้โทรศัพท์ได้เฉพาะในเขตบริเวณกรุงเทพฯ 1 เครื่องโทรศัพท์

ที่ใช้ในเวลานั้นเป็นเครื่องแบบแม็กนิต (Magnito System) มีจำนวนผู้เช่า 61 ราย และมีระยะทางสายรวมทั้งสิ้นยาวประมาณ 86 กิโลเมตร...¹

สำหรับกิจการโทรศัพท์ในต่างจังหวัดนั้นได้เริ่มขึ้นในจังหวัดใหญ่ ๆ ก่อน "เช่น เชียงใหม่ และภูเก็ต ในปี พ.ศ. 2482 มีชุมสายโทรศัพท์หัวเมืองทั้งสิ้น 25 ชุมสาย..."²

กิจการโทรศัพท์มีฐานะเป็นกองช่างโทรศัพท์ กรมไปรษณีย์โทรเลขชื่อยุานจนถึง 61 ปี ก็ประสบปัญหาเรื่องเงินลงทุนในการขยายงาน ดังมีกล่าวในประวัติกิจการโทรศัพท์โดยย่อดังนี้

...สืบเนื่องมาจากระเบียบแบบแผนของวิธีการดำเนินงานแบบราชการ ทำให้กิจการโทรศัพท์ไม่รุดหน้าเท่าที่ควรจะทำได้นอกจากนั้น อุปกรณ์เครื่องอะไหล่และแบตเตอรี่ได้ขาดแคลนลงในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 บริการโทรศัพท์จึงได้เสื่อมโทรมลงตามลำดับ

24 กุมภาพันธ์ 2490

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ (รมต. กระทรวงคมนาคมขณะนั้น) ได้มีบันทึกขอให้แจ้งเหตุขัดข้องที่ทำให้การใช้โทรศัพท์ในพระนคร-ธนบุรี ไม่สะดวกและให้หาวิธีแก้ไข กองช่างโทรศัพท์ ได้เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพเครื่องชุมสาย ขยายทางสาย คุณภาพเจ้าหน้าที่และเสนอวิธีการแก้ไขเป็น 2 ระยะ คือ

¹ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย, ประวัติกิจการโทรศัพท์โดยย่อ (พระนคร: โรงพิมพ์องค์การโทรศัพท์, ตุลาคม 2517), หน้า 1.

² องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย, เรื่องเดียวกัน, หน้า 4.

ระยะต้น - ขอให้คณะรัฐมนตรี อนุมัติวงเงินซื้ออุปกรณ์มาบูรณะและขยายงานโดยด่วน พร้อมทั้งเพิ่มตำแหน่งเงินเดือนให้เหมาะสมกับคุณภาพของงาน

ขั้นต่อไป - ควรแยกกิจการโทรศัพท์ออกเป็นองค์การอิสระ มีคณะกรรมการควบคุมในลักษณะบริการสาธารณะ จึงจะมีโอกาสที่จะดำเนินงานและขยายกิจการโดยใช้จ่ายจากงบประมาณของตนเอง ซึ่งสามารถกระทำได้โดยกว้างขวางกว่าการดำเนินงานในแบบราชการ ที่จะต้องอาศัยงบประมาณที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลัง...¹

โครงการถูกระงับไว้ด้วยเหตุผลและเหตุการณ์บางอย่างหลายครั้ง จนถึง พ.ศ. 2497 พลอากาศเอก พัน รณอากาศุทธชานี (รมต. คมนาคมในขณะนั้น) ได้ดำเนินการต่อจนคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบให้จัดตั้งเป็นรูปองค์การอิสระ และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติของกิจการโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2497

กิจการโทรศัพท์ปัจจุบันในอันครบรอบ 22 ปี แห่งวันสถาปนาองค์การโทรศัพท์ฯ (วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2519) มีดังนี้ :-

ในเขตนครหลวง มีชุมสายโทรศัพท์ 27 ชุมสาย มีเลขหมายโทรศัพท์ 197,668
เลขหมาย

ในเขตภูมิภาค มีชุมสายโทรศัพท์ 110 ชุมสาย มีเลขหมายโทรศัพท์ 64,276
เลขหมาย

¹ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย, เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

มีระบบโทรศัพท์ทางไกลเชื่อมโยงถึงกันเกือบหมดทุกจังหวัดเป็นแบบ Semi Automatic ยังคงใช้พนักงานทางไกลช่วยต่อให้ ยกเว้นชุมสายเชียงใหม่ ที่เป็นระบบทางไกลอัตโนมัติโดยสมบูรณ์ที่สามารถเรียกตรงเข้ากรุงเทพฯ ได้โดยไม่ต้องผ่านพนักงานต่อ¹

ปัจจุบันจำนวนพนักงานทั้งหมด 8,998 คน²

3. วัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย

เนื่องจากองค์การโทรศัพท์มีหน้าที่ให้บริการผู้เช่า (Subscribers) ให้ได้รับความสะดวกในการใช้โทรศัพท์, ซ่อมแซมเครื่องโทรศัพท์, สายโทรศัพท์ เมื่อเกิดความขัดข้องด้วยความรวดเร็ว และขยายกิจการโทรศัพท์ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน พัสคจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอันหนึ่งในการให้บริการเหล่านี้ ดังนั้นการควบคุมพัสคungskคลังที่คั้งเป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง คือทำอย่างไรจึงจะมีพัสคเพียงพอกับการใช้ในปริมาณที่เหมาะสม และประหยัดที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งที่จะทำให้

- (1) งานตามโครงการต่าง ๆ ที่วางไว้ไม่เกิดความล่าช้าเนื่องจากขาดพัสค
- (2) ป้องกันการขาดแคลนพัสคที่จำเป็น
- (3) ป้องกันการสั่งซื้อพัสคมากเกินไปมากเกินความจำเป็น ซึ่งนอกจากจะทำให้สิ้นเปลืองเนื้อที่เก็บหรือต้องเอามากองไว้นอกคลัง อันอาจเกิดความเสียหายแล้ว ยังทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณไปในเวลาที่ยังไม่จำเป็น

¹ หน่วยประชาสัมพันธ์ องค์การโทรศัพท์ ฯ, ข่าวสาร ทศท. (ปีที่ 2 ฉบับที่ 15, พระนคร : โรงพิมพ์องค์การโทรศัพท์ ฯ, 1 มีนาคม, 2519), หน้า 3.

² ข้อมูลจากกองบุคคลลาธิการ องค์การโทรศัพท์ ฯ.

(4) ผลการวิเคราะห์ทำให้ฝ่ายบริหารสามารถนำไปใช้เป็นส่วนประกอบในการปรับปรุงระบบการพัสดุให้ดียิ่งขึ้น เพื่อผลประโยชน์โดยตรงขององค์การโทรศัพท์ ฯ ในการให้บริการแก่ประชาชน

(5) ทำให้การตรวจนับพัสดุ สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง

4. ขอบเขตของการวิจัย

ดังที่กล่าวมาแล้ว การวางแผนที่ดีเกี่ยวกับการพัสดุเป็นสิ่งที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามขอบ, บำรุงรักษา, และการขยายกิจการขององค์การโทรศัพท์ ฯ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และทันต่อความต้องการของผู้เช่า (Subscribers) ผู้เขียนจึงได้ทำการวิเคราะห์ระบบควบคุมพัสดुकงคลังขององค์การโทรศัพท์ ฯ เพื่อหาจุดบกพร่องและเสนอวิธีปรับปรุงแก้ไขที่จะทำให้ดีขึ้น การวิจัยนี้จะเน้นหนักไปในด้าน การวิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานในระบบเดิมที่ทำด้วยมือ (Manual) และการทดลองทำด้วยระบบใหม่โดยการทดลองใช้คอมพิวเตอร์ควบคุมบัญชีพัสดุ ดังจะจำแนกลำดับของการวิจัยเป็นข้อ ๆ ดังนี้ :-

(1) วิเคราะห์การทำงานในระบบเดิม ที่มีผลโดยตรงกับสถิติต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการวางแผนการจัดหาพัสดุ

(2) เนื่องจากฝ่ายบริหารได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการที่จะควบคุมพัสดुकงคลังด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายงานในปัจจุบันและอนาคต จึงได้เริ่มทดลองใช้คอมพิวเตอร์ในการทำบัญชีพัสดุ การทดลองที่ผ่านมาเมื่ออุปสรรคหลายประการที่ทำให้ไม่ได้อบรมความมุ่งหมาย จึงเห็นว่าน่าจะได้วิเคราะห์ถึงอุปสรรคเหล่านี้ว่าจะกำจัดไปได้อย่างไร เพื่อที่จะทำให้การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการควบคุมพัสดุ ได้ผลตามความมุ่งหมาย

(3) การหาวิธีเก็บสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัสดุ ให้ได้ข้อมูลที่ดี และมีประโยชน์

(4) การหาวิธีกำหนดจำนวนและระยะเวลาที่เหมาะสมในการสั่งซื้อพัสดุโดย
ความประหยัด

(5) สรุปข้อได้เปรียบต่าง ๆ ที่จะได้รับ หากสามารถใช้คอมพิวเตอร์ช่วยใน
การควบคุมระบบบัญชีพัสดุทั้งหมด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย